

Crònica

El bosc dels sentits

La proposta més atractiva de les III Jornades del Paper de Sarrià de Ter, celebrades el mes d'octubre de 2001, fou l'exposició que l'escultor Eudald Alabau va muntar en una antiga fàbrica de paper reciclat del carrer Major de Sarrià.

«Els arbres són les columnes del cel; el dia que desapareguin el firmament caurà». Aquest adagi dels indis nord-americans motivà l'artista de Ripoll a crear un bosc de paper, emprant com a matèria primera caixes de cartró ondulat, paper maixé i suro, per formar una mostra inicial anomenada «Les columnes del cel», tot manllevant el nom del proverbi indi. Més tard, a mesura que el nombre d'arbres va créixer fins arribar a més de 40, l'obra es convertí en «El Bosc dels Sentits».

En el bosc imaginari de Sarrià, després de traspasar un portal de bobines de paper apilades, se succeïen la terra de Xauxa, un univers de plantes gegantines, a semblança i reivindicació de l'Amazònia, actualment en perill, i el bosc viu, ple de parany i amagatalls: el cau de la serp, el rebost de l'esquirol desmemoriat, el rusc d'abelles que aprofita la cavitat d'un roure sec, el niu del picot, el pi esgarapat per l'ós que hi esmola les urpes, o l'erol de bolets, pets de llop inversemblants, que es reproduïen en cercles —segons la memòria popular de la gent de muntanya, dins aquestes figures concèntriques era on es reunien les bruixes en l'antiguitat.

L'artista, que també és professor d'art, va dissenyar un recorregut

El bosc imaginari de Sarrià de Ter.

tàtil i sensorial, didàctic, per tal que hom descobreixi, imagini, els secrets que la natura amaga i, d'aquesta manera, coneixent-la, hom aprengui a respectar-la. Descalços, petits i grans trepitjaven la catifa de paper que protegia el sòl, com la molsa i les fulles seques cobreixen la terra. Del bosc viu es passava a l'àrea desforestada, on jeien les soques d'arbres talats, i d'aquí a l'àrea cremada, anunciada per la forta olor que desprèn l'oli de ginebra. La nova textura del terra cobert de serradures ennegrides ens recordava amb tristesa el bosc cremat. El recorregut finalitzava amb l'àrea desertificada, d'argila seca i esquerdada, sota la vigilància d'una calavera de vaca, símil hollywoodià del *far-west*.

Aquesta exposició és fruit del treball de tres anys aplegant,

enganxant i serrant planxes de cartró i material de rebuig que l'artista ha aprofitat amb enginy. Des que els arbres són «El Bosc dels Sentits», aquest ha peregrinat de Ripoll a Camprodon, i de Sarrià de Ter a Vilanova i la Geltrú. En cada etapa Eudald Alabau recull més material i més amics, amb la satisfacció que dona haver trobat un fil conductor que lliga la natura, el bosc del Ripollès que coneix des de petit, amb l'escultura i la docència, el seu ofici.

Assumpció Vila

El carrer Estret, a estudi

El 14 de desembre la Fundació Josep Pla de Palafrugell va organitzar una Jornada d'Estudi sobre *El carrer Estret*, amb motiu del cinquantè aniversari de la seva publicació.

L'any 2001 es van complir 50 anys de la publicació d'*El carrer Estret*. Amb motiu d'aquesta celebració, la Fundació Josep Pla va inaugurar l'exposició «*El carrer Estret*». La poètica de la banalitat, i va organitzar una jornada d'estudi sobre aquesta obra.

Aquesta trobada, que ens va permetre veure Palafrugell cobert de neu, va constituir una profunda reflexió, des de diferents punts de vista, al voltant de la novel·la més llegida i reeditada de Pla, però alhora la que generalment compta amb menys atenció per part dels estudiosos. A *El carrer Estret* Josep Pla descriu la vida quotidiana de Torrelles, un poble del Baix

Un vot d'esperança

Potser seria fer un acudit massa fàcil dir que Joan Surroca va anar a muntar el Museu de la Pell de Vic quan va intuir que podia deixar la pell al Museu d'Art de Girona. Però no es pot negar que aquest equipament artístic és una font de conflictes i una fàbrica de tensions. Surroca havia fet el miracle de transformar-lo en un organisme viu i va acostumar la gent a pujar-hi una i altra vegada per a tota mena d'esdeveniments culturals. Però va trencar esquemes que algú considerava immutables i això li va donar disgustos i ganes de plegar. La seva successora, Glòria Bosch, va voler rellegir el Museu sota la llum dels nous corrents d'art, connectar la tradició amb la modernitat i lligar el classicisme amb l'avantguarda a través de mostres insòlites i de singulars exposicions temporals; amb això les tensions van créixer encara més fins a fer inevitable la seva dimissió. Ara el nou director, Josep Manuel Rueda, amb l'experiència adquirida a La Gabbella d'Arbúcies, haurà de redefinir el Museu i reconduir la feina feta mirant d'evitar tant la trencadissa gratuïta com el trencament amb les etapes anteriors. Res del que s'ha fet fins ara no s'ha de rebutjar; no seria bo menystenir ni menysprear les línies encetades al llarg dels deu últims anys, ni rebaixar el nivell de l'oferta museística que ha enriquit amb múltiples incentius la vida cultural gironina. Caldrà només establir una jerarquia de prioritats i administrar amb prudència les manifestacions d'un i altre signe, després d'establir un criteri clar sobre el model de museu, consensuat amb les tres institucions que es reparteixen de manera notòriament desigual la seva tutela. Sense estirar més el braç que la màniga, el MD'A ha de reordenar el seu fons, consolidar el seu prestigi i ampliar la seva projecció. Hem d'atorgar a Josep Manuel Rueda un vot de confiança que sigui alhora un vot d'esperança en el futur. Un futur en el qual ningú no hi hagi de deixar la pell i en què el Museu sigui tan conegut pels tresors que conté com per l'activitat que genera i la influència que exerceix en el seu entorn.

Narcís-Jordi Aragó

Empordà sota el qual s'amaga Palafrugell. Els molts personatges de l'obra —entre els quals destaca magistralment la Francisqueta, minyona del narrador— formen un collage d'anècdotes i situacions que, amb el permanent punt d'ironia i reflexió que fa tan agradable la lectura de Pla, permeten captar a la perfecció la realitat que l'escriptor vol retratar.

A la jornada d'estudi sobre aquesta obra, Xavier Pla, professor de la Universitat de Girona i gran coneixedor de l'obra planiana, va analitzar la complexa relació entre Pla i la novel·la, ja que l'escriptor defensava una definició totalment antiacadèmica del gènere, un tipus

de novel·la basat en un ambient i un mosaic de personatges i reflexions, que havia descobert amb Proust i que era més pròpia del segle XX que del tradicional concepte heretat del XIX. De la mà de Maria Josepa Gallofré, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona, es va tractar també la importància d'*El carrer Estret* a partir de la disjuntiva en què Pla es trobava el 1951: enmig d'una activitat literària frenètica, havia d'escollir entre treballar en *El quadern gris* o bé en la novel·la que ens ocupa i la resta d'obres que tenia entre mans. A *El carrer Estret* Pla es situa, seguint Stendhal, com un mirall que passa sobre la realitat, captant-ne, això sí, les situacions i personatges que li convenen. Jordi Gràcia, professor de la Universitat de Barcelona, va fer una comparació entre l'obra de Pla i les d'altres grans autors com

Delibes, Cela o Baroja. Lluís Bonada, periodista i crític literari, va oferir una interessant lectura de l'obra basada en la confiança que emet cap al lector i la importància del gran personatge que hi apareix, el narrador, molt proper al mateix Josep Pla.

L'acte va acabar amb una taula rodona en memòria de Josep Maria Cruzet, editor de Pla, i va incloure també la presentació del llibre *Josep Pla: memòria i escriptura*, que conté les ponències i publicacions del Col·loqui Josep Pla, realitzat a la Universitat de Girona l'octubre de 1997 i organitzat juntament amb la Fundació.

La jornada d'estudi sobre *El carrer Estret* va ser una excel·lent proposta de la Fundació Josep Pla per conèixer més l'escriptor i la seva «diabòlica mania d'escriure».

Glòria Granell i Nogué

